

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-976

9.9.2026

Landkreditt Forsikring AS

Næringsliv

Sykdomsutbrudd i lammebesetning – beregning av driftstap.

Det oppstod et sykdomsutbrudd i sikredes lammebesetning. Sikrede meldte inn krav om erstatning under driftstapsforsikringen. Foretaket bekreftet dekning og utbetalte en foreløpig erstatning på kr 1 940 per lam til innkjøp av erstatningsdyr. Erstatningen ble beregnet ut fra standardsatser i forskrift om erstatning etter offentlige pålegg av 29.5.16. Foretaket informerte sikrede om at den resterende erstatningen ville utbetales når driftsregnskapet for skadeåret forelå. Sikrede krevde ytterligere erstatning og anførte at erstatningen per lam måtte inkludere tap av tilskudd. Videre avviste sikrede at foretaket kunne basere erstatningen på forskriften, da forskriften lå under faktisk tap. Sikrede avviste også at foretaket kunne utsette deler av oppgjøret til driftsregnskapet forelå. Foretaket fastholdt sin erstatningsberegning og viste til at sikrede ikke hadde dokumentert et høyere tap per dyr. Videre anførte foretaket at vilkårene ga hjemmel til å utsette beregningen av driftstapet til driftsregnskapet for skadeåret forelå. Nemnda kom til at foretakets erstatningsberegning var for lav da sikrede hadde krav på kr 3 000 per dyr som angitt i forsikringsbeviset. Sikrede hadde derfor også krav på renter for differansen mellom kr 3 000 og foretakets foreløpige utbetaling. Nemnda kom for øvrig til at vilkårene ga foretaket rett til å beregne erstatningen i to omganger og derfor kunne avvente driftsregnskapet.

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjør etter sykdomsutbrudd i lammebesetning.

Sikrede hadde forsikring med følgende vilkår:

7. Erstatningsregler

7.2

Forsikringen dekker sikredes driftstap.

Driftstapet settes til forskjellen mellom det driftsresultat som ville vært oppnådd i regnskapsåret uten skade og driftsresultatet i regnskapsåret med skade. Driftsregnskap må kunne fremlegges ved skade.

Kjøp av erstatningsdyr for å minimere produksjons og produksjons og dermed driftstap, inngår som en del av erstatningen.

Driftstapet beregnes på grunnlag av opplysninger fra virksomhetens regnskap og noteringer sammenholdt med foreliggende offentlige normtall. Driftstapets økonomiske størrelse fastsettes ved skjønn dersom en av partene krever det.

Det gjøres fradrag for gjennomsnittlig dyretap siste tre år. Ved endring i produksjonens størrelse vil gjennomsnittet endres proporsjonalt. Ekstraordinære hendelser som for eksempel liste 1-sykdommer og ulykker som rammer flere dyr samtidig, inkluderes ikke i beregningen. [...]

7.6 Erstatningsberegning

Dyr som dør av erstatningsmessige årsaker kan erstattes à konto etter at egenandelen er passert.

Beregningen gjøres som følger, dersom annet ikke fremkommer av forsikringsbeviset:

- Erstatning av tapt dyr fastsettes til markedsverdi begrenset oppad til gjennomsnittlig dyreverdi i besetningen, fratrasket det som kan selges eller nyttiggjøres.
- Det beregnes ikke erstatning av avlsverdi eller spesielt forhøyet markedsverdi av andre årsaker.

Det utføres en sluttberegning av erstatning der driftsresultat, jf. pkt. 7.1, motregnes à konto erstatninger.

[...]

Sikredes lammebesetning ble utsatt for sykdom. Foretaket bekreftet dekning og sendte sikrede et oppgjør på kr 49 020. Foretaket la til grunn at tapet per lam var kr 1 940 basert på forskrift om erstatning etter offentlige pålegg av 29.5.16.

Sikrede var ikke enig i foretakets erstatningsberegning og anførte at tapet per lam var høyere enn hva foretaket hadde lagt til grunn.

Foretaket svarte at det var mulig at tallgrunnlaget ikke var riktig i sikredes sak, men i nesten alle saker ga det en forholdsvis riktig beregning. I tillegg medførte dette et raskere oppgjør, i motsetning til å vente på årsregnskapet. Foretaket ba sikrede om å innsende dokumentasjon på gjennomsnittlig lam pr søye for de tre siste årene, dokumentasjon for dyretap de tre siste årene, veterinærjournaler, kvitteringer og regnskap for 2023–2025 for behandling av klagen.

Sikrede sendte inn etterspurt dokumentasjon og regnskapsrapport for perioden 1.1.25–30.4.25.

Foretaket svarte at det ikke kunne utbetale endelig erstatningsoppgjør før regnskapet for 2025 forelå.

I den videre kommunikasjonen mellom partene om erstatningsoppgjøret bestred sikrede at foretaket kunne utsette hele oppgjøret til årsregnskapet for 2025 forelå, og anførte at foretakets erstatningsberegning per lam var for lav. Sikrede krevde også renter. Foretaket fastholdt sin tidligere vurdering og avviste rentekravet.

I forbindelse med behandlingen for Finansklagenemnda fremla sikrede følgende beregning av tap per lam:

Slakteoppgjør fra Nortura	kr 1282
Tillegg kvalitet/ull/diverse	kr 476
Produksjonstilskudd	kr 1170
Beitetilskudd	kr 121
Utmarksbeitetilskudd	kr 546
Totalt dokumentert tap	kr 3595

Sikrede krever ytterligere erstatning. Sikrede har et dokumentert tap på kr 3 488 per lam. Sikrede bestrider at foretaket kan benytte forskriften om «erstatning etter offentlige pålegg» som grunnlag for beregning av tapet. Dette er ikke en del av avtalen. Forskriftssatsene er allment kjent for å ligge betydelig under faktisk tap og er dermed uegnet som grunnlag for et privat skadeoppgjør. Sikrede påpeker også at han ikke kan kjøpe inn livdyr lovlig. Tapet må derfor fastsettes som driftstap. Driftstap for lam beregnes ut fra slakteverdi, alle tillegg i et slakteoppgjør, bortfalt distriktstilskudd og lammeslaktestilskudd og beite- og utmarkstilskudd.

Sikrede bestrider at foretaket kan utsette sluttoppgjøret til 2026. Sikrede krever også renter fra juli 2025 og erstatning for tid medgått til klagebehandling.

I forbindelse med nemndbehandlingen påpeker sikrede at han ikke har mottatt noen inntekter for lammene som måtte avlives grunnet sykdomsutbruddet. Videre anfører sikrede at erstatningen må beregnes etter vilkårene pkt. 7.2. Pkt. 7.6 er ikke relevant.

Foretaket avviser ytterligere ansvar. Foretaket har lagt til grunn et tap på kr 1 940 per lam. Tallet er hentet fra forskrift om erstatning etter offentlig pålegg i plante- og dyrehusproduksjon. Foretaket har også lagt til kr 476 for kvalitet/ull/diverse basert på innsendt dokumentasjon. Med dette tillegget er engangsoppgjøret fra foretaket over sikredes innsendte verdi ekskludert tilskudd. Foretaket har aldri nektet for at tilskudd for tapte dyr skal holdes utenfor erstatningen. Dersom sluttoppgjøret viser at sikrede har tapt tilskudd, vil det inngå i erstatningen. Videre avviser foretaket at sikrede har krav på renter. Foretaket har foretatt et deloppgjør, og slutterstatningen vil utbetales når regnskapet for 2025 foreligger, jf. pkt. 7.2.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets erstatningsberegning er korrekt.

Sikredes forsikring dekker sikredes driftstap etter følgende regulering i pkt. 7.2:

Forsikringen dekker sikredes driftstap.

Driftstapet settes til forskjellen mellom det driftsresultat som ville vært oppnådd i regnskapsåret uten skade og driftsresultatet i regnskapsåret med skade. Driftsregnskap må kunne fremlegges ved skade.

Kjøp av erstatningsdyr for å minimere produksjons og produksjons og dermed driftstap, inngår som en del av erstatningen.

Driftstapet beregnes på grunnlag av opplysninger fra virksomhetens regnskap og noteringer sammenholdt med foreliggende offentlige normtall. Driftstapets økonomiske størrelse fastsettes ved skjønn dersom en av partene krever det.

Det gjøres fradrag for gjennomsnittlig dyretap siste tre år. Ved endring i produksjonens størrelse vil gjennomsnittet endres proporsjonalt. Ekstraordinære hendelser som for eksempel liste 1-sykdommer og ulykker som rammer flere dyr samtidig, inkluderes ikke i beregningen. [...]

Vilkårene pkt. 7.6 angir:

Dyr som dør av erstatningsmessige årsaker kan erstattes à konto etter at egenandelen er passert.

Beregningen gjøres som følger, dersom annet ikke fremkommer av forsikringsbeviset:

- Erstatning av tapt dyr fastsettes til markedsverdi begrenset oppad til gjennomsnittlig dyreverdi i besetningen, fratrasket det som kan selges eller nyttiggjøres.
- Det beregnes ikke erstatning av avlsverdi eller spesielt forhøyet markedsverdi av andre årsaker.

Det utføres en sluttberegning av erstatning der driftsresultat, jf. pkt. 7.1, motregnes à konto erstatninger.

[...]

Etter ordlyden i disse oppgjørsreglene skal oppgjøret foretas i to omganger. Foretaket skal først utbetale erstatning for tapte dyr etter pkt. 7.6. Erstatningen fastsettes til markedsverdi begrenset oppad til gjennomsnittlig dyreverdi i besetningen, fratrasket det som kan selges eller nyttiggjøres. Deretter skal foretaket foreta et sluttoppgjør for driftstapet, jf. pkt. 7.2. Driftstapet er definert som forskjellen mellom driftsresultatet som ville vært oppnådd i regnskapsåret uten skade og driftsresultatet i regnskapsåret med skade.

Vilkåret angir også at driftsregnskap må kunne fremlegges ved skade. Nemnda forstår dette slik at foretaket har rett til å vente med sluttoppgjøret til driftsregnskapet for skadeåret foreligger. Sikredes anførsel om at foretaket ikke kan vente med sluttoppgjør har ikke grunnlag i vilkårene.

Sikrede anfører at erstatningen skal gjøres opp etter pkt. 7.2, og at pkt. 7.6 ikke er relevant. Nemnda forstår dette slik at sikrede mener foretaket skulle foretatt erstatningsberegning etter skjønn, jf. pkt. 7.2 4. ledd om at «Driftstapets økonomiske størrelse fastsettes ved skjønn dersom en av partene krever det». Fastsettelse ved skjønn er en egen fremgangsmåte som sikrede evt. må kreve. Etter det opplyste har sikrede ikke krevd skjønn i dette tilfellet. Erstatningsberegningen for hvert dyr må da beregnes etter pkt. 7.6.

Etter pkt. 7.6 beregnes erstatningen etter «markedsverdi begrenset oppad til gjennomsnittlig dyreverdi i besetningen, fratrukket det som kan selges eller nyttiggjøres». Markedsverdien er den verdien som dyret kunne vært omsatt for i et normalt marked på skadetidspunktet. For denne beregningen er det dyrets salgspris som er avgjørende. Beregningsmåten innebærer at verdi tilknyttet produksjon ikke er inkludert i erstatningen. Dette omfatter bl.a. produksjonstillegg. Bortfall av slike tillegg vil imidlertid inkluderes i beregning av driftstapet etter pkt. 7.2. Videre angir pkt. 7.6 at det skal gjøres fradrag for «det som kan selges eller nyttiggjøres». Dette innebærer at det skal gjøres fradrag for inntekter som oppnås ved utnyttelse av dyret, eksempelvis gjennom slakteoppgjøret.

Foretaket har beregnet erstatningen til kr 1 940 per lam. Erstatningen er basert på forskrift om erstatning etter offentlig pålegg i plante- og husdyrproduksjon. Nemnda forstår det slik at forskriften er basert på standardiserte satser, men det er uklart hva som er grunnlaget for beregningen. På den annen side har foretaket ikke trukket fra inntekter ved utnyttelse av dyret, herunder slakteoppgjør med tilhørende tillegg, slik pkt. 7.6 forutsetter.

Sikrede anfører at foretakets erstatningsberegning er feil, og at riktig markedsverdi er kr 3 595 per lam. Beregningen er basert på kr 1 282 fra slakteoppgjør, tillegg på kr 476 for kvalitet/ull/diverse, produksjonstilskudd på kr 1 170, beitetilskudd på kr 121 og utmarksbeitetilskudd på kr 546.

Slik nemnda forstår vilkårene skal driftstilskudd ikke medtas i beregningen av dyrets markedsverdi etter pkt. 7.6. Sikredes beregning gir derfor ikke grunnlag for å si at foretakets oppgjør er feil.

Sikrede anfører at gjeldende livdyrpriser for 2025 er kr 3 400–3 500 per dyr. Dette gir en indikasjon på dyrets markedsverdi. Ifølge pkt. 7.6 skal det gjøres fradrag for det som kan selges eller nyttiggjøres. Sikrede anfører at han ikke har mottatt noen inntekter fra slakteoppgjøret, og dette er ikke bestridt av foretaket.

Sikrede har også fremlagt en ny sakkyndig vurdering som beregner verdien til kr 3 488 per lam. Foretaket har ikke kommet med innsigelser til beregningen, men viser til forsikringsbeviset hvor «Forsikringen omfatter» «Norsk kvit sau/240 dyr a kr 3000». Det følger også av vilkårene at «Erstatningen fastsettes til markedsverdi begrenset oppad til gjennomsnittlig dyreverdi i besetningen». Nemnda forstår dette slik at verdien angitt i forsikringsbeviset er en beregnet snitt verdi per dyr angitt til kr 3 000, som da utgjør maksimum for foretakets ansvar.

Ut fra dette mener nemnda sikrede har sannsynliggjort at foretakets erstatningsberegning etter pkt. 7.6 er for lav, og at han har krav på kr 3 000 per dyr som angitt i forsikringsbeviset.

Sikrede anfører at han er godkjent som lukket avlsbesetning og derfor ikke kan kjøpe inn livdyr. Det anføres at foretaket derfor skulle ha utbetalt driftstapserstatningen i 2025, før driftsregnskapet forelå. Foretaket kan foreta oppgjør i henhold til den avtalen som er inngått. Avtalen gir ikke grunnlag for å fravike vilkårenes oppgjørsmodeell fordi sikrede ikke har anledning til å kjøpe inn erstatningsdyr.

Nemnda forstår saken slik at det endelige oppgjøret for beregning av driftstap ikke er klart enda. Foretaket har utbetalt en erstatningssum for innkjøp av erstatningsdyr, men avventer utbetaling av ytterligere erstatning til driftsregnskapet for 2025 foreligger. Det er ikke bestridt at sikrede kan ha krav på tap av tilskudd. Da foretaket ikke har beregnet det endelige oppgjøret, er spørsmålet om oppgjørets størrelse ikke klart for behandling. Finansklagenemndas saksbehandling er etterfølgende, og nemnda kan ikke vurdere om oppgjøret er riktig før foretaket er ferdig med sin vurdering.

Sikrede krever renter fra juli 2025 da han hadde levert inn dokumentasjon på utgifter, driftsregnskap for tidligere år og regnskapsrapport for 1.1.25–30.4.25. Sikrede anfører at foretaket hadde all nødvendig dokumentasjon og tilstrekkelig grunnlag for å foreta oppgjør fra dette tidspunktet.

Vilkårene angir at oppgjøret skal foretas i to omganger; et foreløpig oppgjør for tap av dyr og et endelig oppgjør for driftstapet. Sikrede har krav på renter for differansen mellom kr 3 000 og foretakets foreløpige utbetaling fra to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til foretaket, jf. fal. § 8-4 første ledd. Oppgjøret for driftstapet er ikke klart før driftsregnskapet fremlegges. Sikrede har dermed ikke krav på renter av erstatning for driftstap, jf. fal. § 8-4.

Sikrede krever erstatning for tid medgått til oppfølging av skadesaken. Forsikringsavtalen gir ikke grunnlag for å erstatte dette.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).